

118037 - İslam'da Taharetin Meşruiyetinin Hikmeti

Soru

Ehl-i Kitap'a cevap vermek üzere temizliğin anlamını nedir? Namaz için neden taharet alırız?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi:

Yüce İslam şeriatının neler getirdiğini bilen bir kimse ne onun emrettiğinden ne de neyi yasakladığından şüphe etmez çünkü şeriati bilmek, bir kimseyi hikmet ve illeti konusunda çaresiz bırakmaz. Bu tür sorunları sadece yüce şeriati bilmeyenlerde görürüz.

Bu konuyu açacak olursak şöyle bir örnek verelim:

Doktoruna güveni tam olan bir hasta düşünelim, kendisine tedavi ve koruyucu sağlık programlar öneren doktora güvendiği ve alanında uzmanlığı nedeniyle doktorun talimatlarının hikmetini ve sebebini sormadan uyguladığını görürüz.

Allah'ı bu örnekten tenzih ederek şöyle ifade etmek isteriz: Rabbimize olan güvenimizi bir doktora olan güvenle kıyaslayamayız. Hatta bir yaratıcı ile yaratılan ile kıyasın düşünülmesi bile yanlıştır. Şüphesiz Allah'a güvenimiz sınırsız ve tamdır. Bu bağlamda İmam İbn Kayyım Rahimehullah taharetin hikmetiyle ilgili araştırmasında şöyle demiştir:

"Eğer Hipokrat ve yakınları böyle bir şeyi tavsiye etseydi takipçileri onlara teslim olur, onlara son derece saygı gösterir ve ellerinden geldiği kadar bilgelik ve hikmet atfederlerdi." "Şifa el-Alil" (s. 230).

İkincisi:

Taharetin/Temizliğin meşru olmasının hikmetlerine gelince; şüphesiz hikmetleri çoktur. Taharettten kastımız pislik ve necaseti gidermek, abdest almak ve yıkanmaktır. Bunların hikmetleri arasında şunlar yer alır:

1. Taharet, yüce Allah'ın insanları yarattığı fitrata uygun olduğu gibi İslam dini de fitrat dinidir. İslam dini "Fitrat Sünnetleri"nin yapılmasını pekiştirmiş ve bunların yapılmasını teşvik etmiştir.

Yani yüzü yıkamak, burnu ve ağzı temizlemek, elleri yıkamak, yıkanmak, tuvalet ihtiyacından sonra temizlenmek gibi davranışların meşrulaşması için bir şeriat gerekmez. Bilakis insanın sağlıklı bir fitrata sahip olması; bu organ ve uzuvları temizlemesine, necaset ve pisliklerden uzak durmasına yönelik yeterli bir unsurdur.

2. İslam dini, temizlik ve güzellik dinidir. Bu dinin mensupları diğer insanlar arasında mükemmel bir örnek olmaya özen gösterirler; vücutlarını temizlerler, saçlarını tararlar, en temiz elbiseleri giyerler ve güzel kokarlar. Bu tür insanlar, şüphesiz diğer insanlar tarafından beğenilecek ve bununla da onların bu büyük dine davetleri başarılı olacaktır. Ayrıca insanların kalpleri, vücudu ve elbisesi temiz olan kişiye meylettiği gibi elbisesi ve vücudu pis olanlardan tiksindir ve uzaklaşır. Şüphesiz kirliliğin, İslam'la hiçbir ilgisi yoktur.

3. Kanıtli modern bilimsel çalışmalar; temizlik ve taharetin insanı birçok hastalıktan koruduğunu, kirliliğin de birçok hastalığın nedeni olduğunu kanıtlamıştır. Peki bu büyük dinin şeriatında hastalıkların önlenmesini, ortaya çıkmasını ve yayılmasını engelleyen birtakım kurallar neden olmasın?

4. Müslüman'ın yüce Allah ile konuşması için birtakım buluşmaları mevcuttur. Bilindiği gibi bir başkanın, kralın veya büyük bir adamın huzuruna çıkmak isteyen bir kimse, -gördüğümüz gibi- vücudunu ve elbiselerini temiz tutmaya, güzel kokmaya özen gösterir. İnsanların diğer insanlarla bu konuda bu şekilde davranmaları ile ilgili, İslam'da bunu yasaklayan hiçbir şey yoktur. Daha doğrusu bu uygulama, Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in bir sünnetidir. Nitekim kendisini ziyaret eden heyetleri karşıladığında güzel elbiseler giyerdi. Bu bağlamda şunu söyleyebiliriz. Bizim

onun huzurundayken bedenimizin ve elbiselerimizin temizliğine en çok önem vermemiz gereken kişi, Yüce Allah'tır. Görüldüğü gibi insanlar kendileri gibi bir insana bile abartılı bir şekilde temizlenir ve süslenir. Peki Allah huzurunda nasıl olunmalıdır? İbn Ömer r.a da bu konuda şöyle demiştir: Allah'ın kendisi için temizlenmek ve süslenmek diğer herkesten daha evladır. (Sahih İbni Huzeyme 766).

5. Şeriatın hükümlerini düşünen, anlama ve kavrama nimetine sahip olan bir kimse; İslam'daki taharet şekillerinin arasındaki farkı görür. Nitekim idrardan değil de cenabetten yıkanmanın hikmeti ortadadır. Ayrıca abdest ile gusül arasındaki fark da gözden kaçmaz.

Bu konuyla ilgili İbnü'l-Kayyim -Allah ona rahmet etsin- şöyle dedi:

Şeriatın idrardan değil de cenabetten yıkanmayı vacip kılması, şeriatın güzelliklerinden olup rahmet, hikmet ve maslahat içermektedir. Nitekim meni, vücudun her yerinde çıkar. Bu nedenle yüce Allah "Sülale" olarak tabir etmiştir. Çünkü vücudun her yerinden akar. İdrar ise yiyecek ve içecek atığı olup mide ve mesanede dönüşür. Bu nedenle vücut meni çıkışından idrar çıkışına göre daha fazla etkilenir.

Ayrıca meni çıkışından sonra yıkanmak; vücuda, kalbe ve ruha en faydalı şeylerden biridir. Zira hissedildiği gibi yıkanmayla vücut zindelik ve canlılık kazanır.

Ayrıca cenabet, ağırlığa ve tembelliğe sebep olur, yıkanmak ise kişide aktiflik ve hafiflik meydana getirir. Bu nedenle Ebû Zer, necasetten dolayı yıkandıktan sonra şöyle demiştir: "Sanki üzerimden bir yük kalkmış gibi."

Özetle: Bu konu; akli başında, sağduyulu ve temiz fitrata sahip olan herkesin hissettiği bir şeydir. Bilinir ki necasetten yıkanmak, beden ve kalbin en temel ve zorunlu ihtiyaçlarından biridir. Zira necasetin kalbi ve ruhu iyi ruhlardan uzaklaştırdığı da bilinmektedir. Yani kişi yıkanırsa o uzaklık ortadan kalkar. Bu nedenle birçok sahabe şöyle demiştir: "Kul uyuduğu zaman ruhu göğe yükselir, kişi taharet üzerindeyse secdeye izin verilir, cünüp ise secdeye izin verilmez." Bu nedenle Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem, cünüp olan kişinin uyumak istediğinde abdest almasını emretmiştir.

En yetkin doktorlar, cinsel ilişkiden sonra yıkanmanın vücuda kuvvet kazandırdığını ve yitirilen enerjinin geri kazandırdığını, beden ve ruh için en faydalı şeylerden biri olduğunu, terk edilmesinin ise zararlı olduğunu belirtmişlerdir. Akıl ve fitratın bu uygulamanın iyiliğine şahit olması yeterlidir. Başarı Allah'tandır.

Şayet şeriat idrardan dolayı yıkanmayı vacip kılsaydı, Allah'ın yarattıklarına karşı olan hikmeti, merhameti ve ihsanıyla çelişir ve bu durum insanlar için büyük sıkıntı ve zorluklara neden olurdu. (İ'lam el-Muvakiin 2/77, 78) ve (Et-Tahrir ve't-Tenvir, Et-Tahir İbn Aşur 5/65).

6. İslam'da insanın içi ile dışı arasında bir münasebet vardır. Kim bedenini ve elbisesini pisliklerden ve necasetten arındırmak isterse, nefsinin ve içini de kötü ahlâktan arındırmaya daha çok dikkat etmelidir. Beden ve elbisenin güzelliği, kişinin içinin de güzel olduğuna işarettir. İslam, dış güzelliğe önem verip de iç güzelliği göz ardı etmez; bilakis her ikisi de gereklidir. Dahası şayet bir insan, dış güzelliğini güzelleştirecek bir şeye sahip değilse bundan dolayı mazur olur ancak içini güzelleştirmeyi bırakırsa mazur görülmez. Her iki temizlenme de, yüce Allah'ın sevgisini elde etmenin yoludur. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: "Allah şüphesiz daima tövbe edenleri sever, temizlenenleri de sever." (Bakara/222)

7. Bu konuyu, İmam İbn el-Kayyim'in kapsamlı sözleriyle bitiriyoruz:

Şeriat konularını, araçlarını ve amaçlarını düşündüğünde onların maksatlı hikmetler ve güzel gayelerle yüklü olduğunu göreceksin. Öyle ki bu şeriat ve amaçları olmasaydı insanlar hayvanlar gibi hatta daha aşağı bir yaratık olurlardı. Şüphesiz taharetin kalp ve vücut için birçok hikmeti ve yararı bulunur; kalbi rahatlatır, uzuvları canlandırır, doğa gereği oluşan yükleri hafifletir, nefsi kirlerinden arındırır; kalbi, ruhu ve bedeni temizler. Cenabetten yıkanıldığında ise vücuda yumuşaklık geri döner. Kişi cenabet nedeniyle vücudun kaybettiği yararlı unsurları geri kazanır.

Abdesti düşündüğünde, uzuvlarda gerçekleştiğini görürsün. Zira çalışmak ve kazanmak bunlarla hasıl olur. Yüzde ışıtlama, görme, konuşma, koklama ve tatma araçları mevcuttur. Tüm bu araçlar aynı zamanda günah işlemenin unsurlarıdır. Ve günah bu kapılardan girer. Daha sonra tutma aracı olan eller ve yürüme aracı olan ayaklar gelir. Başını yıkamanın meşakkatli olması itibarıyla mesh

uygulaması meşru kılınmıştır. Tüm bunlar hataların ve günahların çıkış yolları olup kişinin derisinden ve kıllarından akan her su damlasıyla günahları da akar.

Ebu Hureyre r.a'dan rivayetle Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle demiştir: "Bir Müslüman/mümin abdest alırken, yüzünü yıkadığında, gözleriyle (harama bakarak) kazandığı günahlar su ile birlikte / suyun son damlasıyla birlikte yüzünden akar gider. Ellerini yıkadığında, onların yaptığı kötülüklerden dolayı kazandığı günahların hepsi su ile birlikte / suyun son damlasıyla birlikte çıkar/akar gider. Bu adam ayaklarını yıkadığında ise, iki ayağının kötülüğe yürüyerek kazandığı bütün günahlar o su ile / suyun son damlasıyla çıkar gider, öyle ki (kişi) bütün günahlarından tertemiz olur." (Muslim)

Osman b. Affan r.a'dan rivayetle Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: "

"Kim güzelce (İslam'ın emrettiği şekilde) abdest alırsa o kimsenin günahları, tırnaklarının altına varıncaya kadar bütün vücudundan çıkar." (Muslim)

Şüphesiz bu husus, abdestin en yüce hikmetlerinden biridir.

Taharetin hikmeti olmadığını söyleyenler ise şöyle demiştir: Bu bir mükellefiyettir, zor ve meşakkatli bir davranış olup hiç maslahatı olmadığı gibi meşruiyetinin bir hikmeti yoktur.

Oysa kıyamet gününde bu ümmetin mensuplarının abdest almaları nedeniyle uzuvları beyaz olacak tüm ümmetler arasında belirgin olacaklardır. Abdest alan kişi vücudunu ve kalbini temizleyerek Allah'ın huzurunda temiz bir şekilde tövbe eder ve yüce Allah ile konuşur. Bundan daha güzel hangi hikmet aranır mı?

Şehvet, vücudun her yerinde sirayet ettiğine hatta her kılın altında şehvet olduğuna göre cenabet de şehvetin olduğu her yere sirayet eder. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle demiştir: "Her saçın altında bir cenabet vardır." Bu nedenle cenabetten yıkanırken su her kıla ulaştırılmalı ve yıkanmadık bir yer bırakılmamalıdır. Böylece şehvet sıcaklığı soğutulur, nefis sakinleşir, Allah'ın zikrine uyum sağlar, kelamını okumaya ve O'nun huzurunda durmaya hazır olur. (Şifa el Alil s. 229-230)

Her Őeye rađmen Őeriatın hikmetlerini dűŐünen kimse hikmetlerini gűrebilir. Ancak yűce Allah kimin basiretini őrterse gűrdűđűne de inanmaz, iŐittiđini de idrak etmez. Bilinmeli ki taharet gűzel ahlakın bir davranıŐı olup geçmiŐ Őeriatlar bu konuda İslam'a ters dűŐmemiŐtir. Tűm peygamberler kavimlerine davet ettiklerinde mutlaka kalplerini putların pisiđinden temizlemelerini sűylemiŐlerdir. Daha sonra onların gűzel sűzlű ve eylemli olmalarını, gűzel ahlaklı olmalarını teŐvik edip davet etmiŐlerdir. Ayrıca kiŐilere elbise ve vűcut temizliđini, gűsűl ve taharet almalarını, kirlerini ve necasetlerini bertaraf etmelerini emretmiŐlerdir. Tűm semavi Őeriatlar bu konuda aynıdır. Bu konuda ancak cahiller tartıŐmaya girer.

En iyisini Allah bilir.